

Jaarverslag Meldpunt Misbruik 2011

Inhoud:	Pagina
1. Van het bestuur	3
2. De kerk, een veilige plaats?!	4
3. Wat heeft het Meldpunt bereikt?	4
- De Interne Vertrouwenspersoon	4
- Het Meldpunt in de media	5
- Gastlessen	5
4. Meten is weten	5
5. Wat wil het Meldpunt bereiken?	6
6. Financieel overzicht	7

1. Van het bestuur

Voor u ligt het verslag van de Stichting Meldpunt Misbruik in Kerkelijke Relaties over het jaar 2011. Het bestuur ziet met verwondering terug op het afgelopen jaar. Er kwam veel op Het Meldpunt af. De medewerkers hebben niet alleen heel veel werk verzet, maar ook heel veel in gang gezet. U kunt er in dit verslag over lezen.

Het bestuur heeft dan ook grote waardering voor de inzet van de medewerkers van het Meldpunt. De noodzaak van het werk van het Meldpunt is duidelijk. Wij hopen dat dit werk de komende jaren door kan blijven gaan en bidden onze God om kracht en zegen voor medewerkers en bestuur bij dit werk.

Medewerkers Meldpunt

Tot september 2011 was mevrouw C. Blijdorp nog de coördinator en hulpverlener. In september is zij door C. de Ruyter opgevolgd. Mevrouw de Ruyter geeft er blijk van zich goed te hebben ingewerkt in de materie.

Veel waardering is er wederom voor mevrouw I. van Dongen. Als communicatieadviseur houdt zij het bestuur scherp en weet zij adequaat in te spelen op actuele ontwikkelingen. Samen met mevrouw De Ruyter heeft zij de cursus voor de Interne Vertrouwenspersonen in onze kerken verder ontwikkeld en geactualiseerd. Het blijkt dat er veel belangstelling voor deze cursus bestaat.

Bestuurssamenstelling

Met de komst van de heer W. Vrijmoeth is het bestuur aan het eind van het jaar 2011 weer voltallig. Het bestuur stelt met dankbaarheid vast dat de heer Vrijmoeth op professionele wijze de financiële zaken regelt. De heer Vrijmoeth vertegenwoordigt de Nederlands Gereformeerde Kerken.

Mevrouw S. Rustenburg - van de Poppe vertegenwoordigt de Christelijke Gereformeerde Kerken en heeft het secretariaat op zich genomen.

De voorzitter mevrouw E.M. de Boer- Bouwmeester vertegenwoordigt de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt.

Bestuursvergaderingen

Regulier vergadert het bestuur eens in het kwartaal. Om adequaat in te kunnen spelen op actuele ontwikkelingen heeft het bestuur tussentijds meerdere contacten met elkaar en met de medewerkers gehad. De meeste vergaderingen worden in Amersfoort belegd. Er is een goed en open contact tussen medewerkers en bestuur.

Ook in 2011 is het bestuur op het zogeheten Harderwijker Beraad een gesprekspartner van Deputaten, Klachten- en Beroepscommissies en jaarlijks doet het bestuur actief mee aan de conferentie die met genoemde commissies wordt belegd. Het bestuur heeft een bijdrage geleverd aan de samenvoeging van de drie klachtenregelingen tot 1 document dat voor alle kerken bruikbaar is.

Enkele afgevaardigden van het bestuur hebben meerdere synodes mogen informeren over Het Meldpunt.

Namens het bestuur,

Els M. de Boer / Sietske Rustenburg.

2. De kerk, een veilige plaats?!

De kerk hoort bij uitstek een veilige plaats te zijn en gelukkig ervaren veel mensen die veiligheid ook. Toch is veiligheid niet vanzelfsprekend. De cijfers uit dit jaarverslag getuigen daarvan. In 2011 is 4 maal een melding gedaan van seksueel misbruik in kerkelijke relaties. Dat lijkt een gering aantal, maar daar zit een wereld van verdriet, boosheid, angst, schuldgevoelens en verwarring achter. De kerk bood ook in 2011 niet aan iedereen een veilige plaats.

Het Meldpunt Misbruik keurt elke seksueel getinte handeling af en verklaart dat seksueel misbruik de grens van persoonlijke integriteit overschrijdt en slachtoffers ernstig beschadigt. Seksueel misbruik in pastorale relaties schaadt het vertrouwen dat de gezagspositie met zich meebrengt. Dit is in strijd met wat ons in Gods Woord wordt voorgelouden ten aanzien van de omgang met de naaste.

Het Meldpunt zet zich in voor het verbeteren van de veiligheid in de kerken door te werken aan preventie en het geven van advies en informatie. Het Meldpunt Misbruik wil een veilige haven zijn waar slachtoffers hun verhaal kunnen doen en professioneel advies en begeleiding krijgen.

3. Wat heeft het Meldpunt bereikt?

De Interne Vertrouwenspersoon

Het Meldpunt is blij met de ontwikkelingen die ze op het gebied van preventie in de kerken waarneemt. Veel kerken zijn mede op initiatief van het Meldpunt overgegaan tot het aanstellen van interne vertrouwenspersonen. In de drie gereformeerde kerken die verbonden zijn aan het Meldpunt, te weten de Christelijke Gereformeerde Kerken, de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt en de Nederlands Gereformeerde Kerken zijn in korte tijd meer dan 150 interne vertrouwenspersonen aangesteld.

Een enorme prestatie en voor het Meldpunt een signaal dat kerken veiligheid in de gemeente serieus nemen.

Cursus

Bij het Meldpunt Misbruik worden vertrouwenspersonen toegerust. Er wordt veel van ze gevraagd en scholing en toerusting is daarbij een noodzaak. Het Meldpunt verzorgt de cursus Interne Vertrouwenspersoon. In vier dagdelen worden vertrouwenspersonen toegerust op het gebied van kennis over (de gevolgen van) seksueel misbruik, preventie, communicatie, persoonlijke vaardigheden en het opzetten van een netwerk voor intervisie en overleg.

Toerustingsdag

Op 26 november 2011 vindt de landelijke Toerustingsdag voor Interne Vertrouwenspersonen plaats. Ruim 80 vertrouwenspersonen nemen deel aan het programma dat gericht is op preventie en toerusting van de vertrouwenspersoon.

Spreker op deze dag is Klaas de Vries, predikant. In zijn werk als predikant is hij aangelopen tegen een lacune in de organisatie van kerkelijke gemeenten. Hij stelt in zijn lezing het ongewenst te achten dat klachten over het functioneren van de kerkenraad ter beoordeling bij de kerkenraad zelf terechtkomen. De Vries pleit voor de aanstelling van interne vertrouwenspersonen die in de kerken als eerste opvang kunnen functioneren.

Er wordt op deze toerustingsdag o.a. een communicatieplan opgesteld waarmee vertrouwenspersonen in de eigen kerkelijke gemeente aan de slag kunnen gaan met het bespreekbaar maken en opstellen van gedragsregels gericht op veiligheid in de gemeente. Daarnaast is er aandacht voor de taakafbakening van de vertrouwenspersoon, de positie, de mogelijkheden en de valkuilen. Er worden handvatten aangereikt om effectief te kunnen handelen bij signalen van misbruik.

Het Meldpunt in de media

Openheid over seksueel misbruik is essentieel. Het Meldpunt is tevreden met de media aandacht die het in 2011 kreeg in onder andere het Nederlands Dagblad, het Reformatorisch Dagblad, het Friesch Dagblad, De Stentor en het ambtsdragersblad Dienst.

Ook de Vijfde Dag van de EO besteedt in september 2011 aandacht aan seksueel misbruik in kerkelijke relaties. In deze uitzending wordt duidelijk hoe diepingrijpend misbruik is en hoe ernstig slachtoffers beschadigd kunnen raken.

Gastlessen

Naast toerusting van Interne Vertrouwenspersonen verzorgt het Meldpunt gastlessen voor studenten van de masteropleiding theologie aan de Theologische Universiteit in Kampen. Aan de GH te Zwolle en aan de CHE in Ede geeft het Meldpunt deze lessen voor studenten van de opleiding Godsdienst en Pastoraat Werk. In deze lessen staat centraal de bewustwording van de ongelijkwaardigheid van hun positie in de kerk bij de uitoefening van hun beroep.

De Stentor geeft op 6 mei 2011 in een interview ruimte aan Corrie Blijdorp, de vertrouwenspersoon bij het Meldpunt misbruik: "Nee: het slachtoffer is nooit de dader", stelt Blijdorp. Ze doceert aan de Theologische Universiteit aan de Broederweg in Kampen. "Ik zeg tegen mijn studenten dat ze mijn hele les mogen vergeten. Maar één ding per sé niet: zij zijn te allen tijde verantwoordelijk voor het zuiver houden van de relatie. Want die is ongelijkwaardig. Ook al kleedt ze zich voor je ogen uit: jij bent verantwoordelijk. Stap niet in de valkuil van 'ze wilde het zelf'. In een hulpverleningsrelatie is altijd sprake van ongelijkwaardigheid."

4. Meten is weten

Het Meldpunt is in de media geconfronteerd met cijfers over misbruikmeldingen die het niet herkent uit de eigen registratie. Het is voor het Meldpunt een reden geweest om deze registratie tegen het licht te houden. Tot 2010 werd het aantal contacten geregistreerd, en niet uitsluitend het aantal meldingen. Rondom één melding kunnen diverse contacten ontstaan, waardoor gemakkelijk een vertekend beeld ontstaat. Dat dit tot misverstanden leidt werd in publicaties duidelijk. Het Meldpunt heeft de activiteiten vanaf 2007 opnieuw geregistreerd, zoals uit onderstaande tabel duidelijk wordt.

Jaar	Klacht	Melding	Signaal	Advies	Preventie/voorlichting	Totaal
2007	0	5	0	14	5	24
2008	0	1	1	14	2	18
2009	2	2	0	12	2	18
2010	0	12	1	26	9	48
2011	0	4	0	22	14	40

Klacht

Er is sprake van een klacht als het Meldpunt het slachtoffer van seksueel misbruik in kerkelijke relaties begeleidt bij de gang naar de klachtencommissie.

Melding

Als er sprake is van misbruik in kerkelijke relaties registreert het Meldpunt dit als een melding. Het Meldpunt doet niet aan waarheidsvinding. Elke melding van seksueel misbruik wordt door het Meldpunt als zodanig behandeld en geregistreerd.

Niet elke melding leidt tot een klacht. Dit heeft verschillende oorzaken. Slachtoffers ervaren de gang naar een klachtencommissie vaak als emotioneel extra belastend. Dit verklaart een deel van het verschil in het aantal meldingen en het aantal klachten.

Een andere reden voor het verschil in aantallen is het feit dat veel kerken zelf adequaat optreden als er sprake is van een melding van seksueel misbruik. Er wordt in die gevallen vaak afgezien van een gang naar de klachtencommissie.

Betreft de melding van seksueel misbruik een minderjarige, dan adviseert het Meldpunt altijd om aangifte te doen bij de politie. Neemt de politie deze aangifte in behandeling, dan kan van een gang naar de klachtencommissie afgezien worden.

Signaal

In de afgelopen vijf jaar heeft het Meldpunt tweemaal een signaal geregistreerd. Bij een signaal is er geen sprake van misbruik, wel bestaat er zorg over een bepaalde situatie die onveilig zou kunnen zijn of zou kunnen worden. In die situaties geeft het Meldpunt advies gericht op preventie.

Advies

Het Meldpunt wordt regelmatig benaderd door kerken en gemeenteleden als er sprake is van seksueel misbruik in andere dan kerkelijke relaties. Het betreft hier met name situaties van incest en andere vormen van seksueel misbruik of ongewenste seksuele benaderingen. Het Meldpunt neemt deze meldingen serieus en geeft ook in dergelijke situaties deskundig advies, gericht op doorverwijzing. Met enige regelmaat melden slachtoffers van seksueel misbruik uit andere dan de drie gereformeerde kerken zich bij het Meldpunt. Het advies bestaat dan uit doorverwijzing naar of bemiddeling bij de melding aan de Meldpunten van de Rk kerk, evangelische gemeenten of de PKN. Ook geeft het Meldpunt advies aan kerkenraden op het gebied van nazorg en herstel.

Preventie / voorlichting

Het Meldpunt constateert een groeiende belangstelling van de kerken op het gebied van preventie. Zowel kerkenraden als Interne Vertrouwenspersonen benaderen het Meldpunt met vragen op het gebied van voorlichting, het opstellen van een communicatieplan en gedragscodes.

5. Wat wil het Meldpunt bereiken?

Ga de weg van de kinderen van het licht. Het licht brengt goedheid voort en gerechtigheid en waarheid. Onderzoek wat de wil van de Heer is. Neem geen deel aan de vruchteloze praktijken van de duisternis maar ontmasker die juist, want wat daar in het verborgene gebeurt, is te schandelijk voor woorden. Maar alles wat door het licht ontmaskerd wordt, wordt openbaar, en alles wat openbaar wordt, is zelf licht.

Efeziërs 5 vers 8b – 14a

Hoe ingewikkeld openheid rondom seksueel misbruik soms ook lijkt, misbruikmoet je nooit in de doofpot stoppen. We spreken de woorden uit Efeziërs 5 na: ontmasker de praktijken van de duisternis, zoals seksueel misbruik, en breng het in het licht. Dan kan openheid ontstaan en recht gedaan worden aan slachtoffers en kan gewerkt worden aan genezing en herstel.

Preventie blijft ook het komende jaar een belangrijk speerpunt van het Meldpunt. Het is de wens van het Meldpunt dat in elke gemeente een Interne Vertrouwenspersoon wordt aangesteld. Het ideaalbeeld daarbij is dat deze vertrouwenspersonen in netwerken samenwerken aan de veiligheid in de gemeenten. Ook in 2012 zet het Meldpunt zich daarvoor in en blijft het Meldpunt de kerkenraden en vertrouwenspersonen ondersteunen met voorlichting, cursussen en toerusting.

Het Meldpunt wil ook in 2012 kerkenraden toerusten als er sprake is van situaties van misbruik. In 2010 heeft het Meldpunt het protocol "Hoe te handelen in situaties van misbruik in kerkelijke relaties" als handleiding aan de kerken beschikbaar gesteld. Dit protocol is te downloaden op de website: www.meldpuntmisbruik.nl.

Het Meldpunt wil de komende tijd de gemeentebegeleiding bij situaties van misbruik in kerkelijke relaties verbeteren op het gebied van toerusting, proces en communicatie. Het Meldpunt ontwikkelt plannen om een aantal gemeentebegeleiders toe te rusten zodat deze ingezet kunnen worden als externe begeleiders om kerkenraden te adviseren en te begeleiden bij situaties van misbruik in de gemeente.

In samenwerking met het landelijke kennisinstituut en adviesbureau Movisie werkt het Meldpunt aan de lancering van Veilig Jeugdwerk in de kerken.

Zoals uit de cijfers van het Meldpunt blijkt (zie informatie "Meten is weten") wordt het Meldpunt regelmatig om advies gevraagd in situaties van huiselijk geweld, zoals incest. Het Meldpunt onderzoekt de mogelijkheid om aandacht voor misbruik in bredere zin dan de doelstelling van het Meldpunt te bevorderen. In overleg met de afdeling Kerkmaatschappelijk Werk van De Driehoek heeft het Meldpunt in 2012 de vertrouwenspersonen uitgenodigd voor de thema-avonden die door De Driehoek rondom huiselijk geweld zijn georganiseerd.

6. Financieel overzicht 2011

We zijn het jaar 2011 gestart met een vermogen van € 14.632,=

Uitgaven 2011

Personeelskosten	€ 28.118,=
Bankkosten	€ 98,=
Kamer van Koophandel	€ 27,=
Bijeenkomsten	€ 1.102,=
Website	€ 427,=
Onkosten bestuur	€ 164,=
Diverse kosten	€ 67,=
Totaal	<u>€ 30.003,=</u>

De kosten die het Meldpunt maakt worden verdeeld onder de drie deelnemende kerken. Daarbij wordt de volgende verdeelsleutel gehanteerd:

Gereformeerde Kerken vrijgemaakt	54%
Christelijke Gereformeerde Kerken	32%
Nederlands Gereformeerde Kerken	14%